

10. Geloof is geen gave

Het calvinisme leert dat het geloof een gave van God is. Je kun niet uit jezelf geloven. Het moet je geschonken worden. In dit hoofdstuk wordt deze opvatting weerlegd.

10.1. Geloven is iets wat je zelf doet

Uit de Bijbel blijkt dat geloven iets is wat een mens zelf doet. Neem bv. Handelingen 16:30,31.

"En hij leidde hen naar buiten en zeide: Heren, wat moet ik doen om behouden te worden? En zij zeiden: Stel uw vertrouwen op de Here Jezus en gij zult behouden worden, gij en uw huis. "

De vraag is: *"wat moet ik doen?"* Let op het woordje ik. En op het woordje doen.

De stokbewaarder denkt dat hij wat kan doen om behouden te worden. Hij vraagt wat hij moet doen en hij krijgt als antwoord: "Dit moet je doen: geloof, stel je vertrouwen op Jezus en dan zul je behouden worden".

Paulus zei niet. "Meneer u vergist zich. U kunt niets doen. Er moet iets met u gebeuren. U moet wedergeboren worden, God moet u onwederstandelijk roepen¹ en dan zal het zaligmakende geloof in u opwellen."

10.2. Er is geen Bijbels bewijs voor de stelling dat geloof een gave is

Het calvinisme probeert de stelling dat geloof een gave is te bewijzen. Het bewijs dat het aanvoert bestaat uit twee onderdelen. Het zegt dat de leer dat het geloof een gave is het noodzakelijke gevolg is van andere Bijbelse waarheden. En het wijst op een aantal teksten die zouden zeggen dat geloof een gave is. We zullen nagaan of het bewijs overtuigend is.

(a) Het calvinisme wijst op de logische noodzakelijkheid

De calvinistische leer over de onmacht van de mens en over de noodzaak van de onwederstandelijke roeping, bewijzen dat geloof een gave moet zijn. Want als je niet uit jezelf kan geloven en er zijn toch mensen die geloven, dan moet het geloof wel een gave zijn.

¹ De stokbewaarder wierp zich bevende voor Paulus neer. *"En hij liet licht brengen, sprong naar binnen en wierp zich, bevende over al zijn leden, voor Paulus en Silas neder"* (Handelingen 16:29). De stokbewaarder had de boodschap gehoord. Het was tot hem doorgedrongen dat de boodschap die Paulus en Silas brachten de waarheid was. God had de boodschap van Paulus en Silas bevestigd door een aantal bovennatuurlijke gebeurtenissen: (1) door de boze geest die was uitgedreven, (2) door het wonderlijke geloof van Paulus en Silas, die baden en Gods lof zongen terwijl ze met kapot geslagen ruggen in het blok zaten. (3) Door de aardbeving, waardoor wel de deuren open gingen, maar het gebouw niet instortte! (4) En tenslotte doordat de gevangenen niet wegliepen.

Hij was ook zeer geschokt, want hij was zojuist wakker geworden door een aardbeving en zag dat de deuren open waren zodat de gevangenen, waar hij met zijn leven verantwoordelijk voor was, konden ontsnappen. Vandaar dat hij op het punt stond om zelfmoord te plegen. Het calvinisme leest in het beven van de stokbewaarder dat hij diep overtuigd van zonde was. Maar dat staat er niet en het verband wijst op een andere logische verklaring. Hij was wel heilsbegerig, God had hem overtuigd van de waarheid en de ernst van de boodschap en hij ging er op in.

Maar dit bewijs is niet overtuigend want de leerstellingen waar het calvinisme uit bewijst dat geloof een gave moet zijn, zijn zelf niet Bijbels. Het klopt wel dat een mens uit zichzelf God niet zoekt, maar God heeft die onmacht doorbroken. De mensen lopen weg van God, maar God zoekt hen zelf op. Hij verlicht ieder mens (Johannes 1:9), Hij trekt allen (Johannes 12:32) en Hij overtuigt de wereld, en dus niet alleen de uitverkorenen², van zonde (Johannes 16:8). Zo brengt God ieder mens op het punt waarop ze vrij voor of tegen Hem kunnen kiezen. Zie hoofdstuk 1. In hoofdstuk 2 wordt, vanuit de Bijbel, bewezen dat de roeping niet onwederstandelijk is.

(b) Het calvinisme denkt dat er teksten zijn die zeggen dat geloof een gave is

Het calvinisme wijst op enkele teksten waaruit zou blijken dat geloof een gave is. De belangrijkste is Efeze 2:8,9. Hieronder worden deze teksten besproken

+ Efeze 2:8,9

"Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme."

De calvinistische uitleg

Het calvinisme laat het *"en dat niet uit uzelf, het is een gave"* op het geloof slaan. Ze lezen het vers zo: Je ben behouden uit genade door het geloof. Dat geloof kwam niet uit jezelf, het is een gave van God. Je behoud was een volkomen eenzijdig Godswerk, zelfs het geloven heb je niet zelf gedaan. Daarom kun je nergens op roemen.

De niet-calvinistische uitleg

Deze verzen gaan over het behoud. *"Want door genade zij gij behouden, door het geloof"*. Paulus legt uit hoe de Efeziërs behouden zijn. Omdat het om een zeer belangrijke zaak gaat, legt Paulus het zorgvuldig uit. Hij doet daarbij twee dingen. Hij zegt hoe we behouden moeten worden en hij zegt hoe we niet behouden moeten worden. En Hij zegt hetzelfde verschillende malen met telkens andere woorden.

Er staat hoe we behouden worden:

- door genade
- door geloof
- het is een gave, een gift

En er staat hoe we niet behouden worden:

- niet uit onszelf
- niet uit werken

In het eerste deel van vers 8 zegt Paulus dat de christenen te Efeze behouden zijn door genade en door geloof. *"Want door genade zijt gij behouden, door het geloof"*. Ze zijn behouden op grond van genade. Niet door zelf rechtvaardig te leven, maar door hun vertrouwen op het offer van Jezus te stellen. En ze zijn behouden door middel van het

² Uitverkorenen hier even opgevat in calvinistische zin.

geloof. Ze hebben het evangelie gehoord. Ze geloofden dat het waar was en ze zijn er op in gegaan. Ze hebben er hun vertrouwen opgesteld, ze hebben zich bekeerd. Het geloof is de hand waarmee ze het cadeau van God hebben aangepakt. Het geloof is het kanaal waardoor het behoud tot hen kwam. Deze boodschap legt Paulus in de rest van vers 8 en vers 9 nog verder uit.

Het behoud is door genade, dat wil zeggen: het is een gave, onverdiend, niet uit werken, niet uit onszelf, niet door eigen inspanning. *"en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken"*.

Je wordt behouden door genade. Dat betekent dat het behoud een geschenk is. Jezus heeft alles volbracht op het kruis (Johannes 19:28). Op Golgotha heeft Hij als het Lam van God de zonde der wereld uitgeboet (Johannes 1:29). Het enige wat je moet doen om behouden te worden is daar je vertrouwen op stellen (Handelingen 16:31, Romeinen 4:5). Het behoud komt niet uit jezelf. Het is niet je eigen verdienste.

De woorden "en dat niet uit uzelf, het is een gave van God" slaan op het behouden worden

De kernvraag

We hebben gezien hoe het calvinisme de tekst uitlegt en hoe niet-calvinisten deze tekst uitleggen. De kernvraag is: Waar wijst het woordje 'dat', in het zinnetje *"en dat niet uit uzelf, het is een gave van God"*, naar terug. Is dat naar het geloof of is dat naar wat daar aan voorafgaand over het behoud wordt gezegd. Welke uitleg is de juiste?

De calvinistische uitleg is niet juist

Er zijn verschillende argumenten die bewijzen dat de uitleg die het calvinisme aan deze tekst geeft niet juist is.

(1) De grammatica van het Grieks

De grammatica van het Grieks laat niet toe dat het woord "dat" op geloof slaat. Het kan niet op geloof slaan omdat het niet in de juiste vorm staat. Net als bijvoorbeeld de Duitse taal kent het Grieks drie vormen voor zelfstandige naamwoorden: mannelijk, vrouwelijk en onzijdig. De vorm waarin het woord "dat" staat, moet passen bij de vorm van het woord waar het naar verwijst. Als "dat" naar geloof verwijst, dan moet de vorm van "dat" en "geloof" met elkaar overeen komen, maar dat is niet het geval.

Het woord geloof (pistis) is vrouwelijk. Maar het woord "*dat*" staat in de onzijdige vorm. Er staat "touto". Als het naar geloof had verwezen dan had er "taute" moeten staan.

Het woord "*dat*", uit vers 8, verwijst naar het gehele daaraan voorafgaande deel van de zin, het slaat op "*door genade zijt gij behouden, door het geloof*". Als je in het Grieks met 'dat' verwijst naar een zin, naar een gedachte, dan is de onzijdige vorm de juiste. En dat is hier het geval.

Als Paulus naar geloof (pistis) had willen verwijzen, dan had hij het vrouwelijke taute kunnen gebruiken, in plaats van het neutrale touto, maar dat heeft hij niet gedaan.

Dit argument is al beslissend. De calvinistische uitleg kan grammaticaal niet³. Maar er is nog meer tegen de calvinistische uitleg van Efeze 2:8,9 in te brengen.

³ Sommige calvinisten proberen hier onderuit te komen, door te stellen dat er uitzonderingen zijn op deze grammaticale regel en dat het in Efeze 2 om zo'n uitzondering gaat. Maar er is geen enkel bewijs

(2.) Het wordt onzinnig als je "dat" op geloof laat slaan.

Drie dingen worden gezegd:

- en dat niet uit uzelf
- het is een gave van God
- niet uit werken

Als je er even vanuit gaat dat "dat" naar geloof verwijst, leiden de eerste twee dingen die gezegd worden niet tot iets onzinnigs. Ze zouden, als de calvinistische uitleg juist is, zeggen dat het geloof niet uit onszelf is en dat het een gave van God is. Het probleem komt bij het derde dat wordt genoemd. Als "dat" op geloof zou slaan, dan zou Paulus ook zeggen: het geloof is "niet uit werken". Dit slaat nergens op. Hoe kan het geloof uit werken (meervoud) zijn? Dat is onzinnig, dat is wartaal.

(3.) Schrift met Schrift vergelijken.

Niet alleen de Griekse grammatica bevestigt dat "dat" slaat op het behouden worden. Dit wordt ook bevestigd door andere Bijbelgedeelten. Neem bijvoorbeeld Romeinen 6:23. Daar wordt van het eeuwig leven gezegd dat het een genade is die door God geschonken wordt. Niet het geloof, dat wil zeggen, niet het middel waardoor wij behouden worden is een gave, maar het behoud zelf. Het behoud is een gave, een gift die je ontvangt op het moment dat je gelooft.

(4.) Zelfs Calvijn zegt dat "dat" in Efeze 2: 8 niet op geloof slaat.

In zijn commentaar op de Efeze brief zegt Calvijn van deze verzen: "Hij - Paulus - bedoelt niet dat geloof een gave van God is, maar dat behoud ons door God wordt gegeven".

(John Calvin, Calvin's Commentaries, Vol 11, 145)

Het ging Calvijn gelukkig te ver om tegen de natuurlijke betekenis van de woorden en tegen de grammatica van het Grieks in, zijn dogmatische overtuigingen in deze tekst te lezen.

Tot zover deze bespreking van Efeze 2:8,9. Er zijn nog enkele andere teksten die als bewijs worden aangevoerd. Die worden nu besproken.

+ Filippenzen 1:29

"want aan u is de genade verleend, voor Christus, niet alleen in Hem te geloven, maar ook voor Hem te lijden"

Paulus zegt dat aan de Filippenzen de genade is verleend om in Hem te geloven. Zie je wel zegt het calvinisme. Het is iets dat je verleend wordt.

Het calvinisme leest in dit vers meer dan er staat. Genade betekent in dit verband het voorrecht, het privilege, de eer. De Filippenzen werd door God het voorrecht gegeven om voor Hem te lijden en in Hem te geloven.

voor de mogelijkheid van uitzonderingen in die constructie. In appendix III van "bijlage i over Efeze 2:8,9." wordt hier dieper op ingegaan.

Hier is de wens de vader van de gedachte. Bovendien. Als Paulus werkelijk had willen zeggen dat geloof een gave van God is dan had hij taute in plaats van touto kunnen gebruiken. In bijlage J. wordt hier dieper op ingegaan.

Het is een voorrecht om in Jezus te geloven. Maar dat betekent niet dat de Filippenzen niet zelf de keuze hadden gemaakt om in Hem te geloven. God biedt dat voorrecht aan alle mensen aan, maar alleen degene die het aannemen krijgen deel aan het voorrecht. Evenzeer gaf God de Filippenzen de kans om voor Hem te lijden. Dat voorrecht kregen ze, die eer (Handelingen 5:41). God geeft de kans om in Hem te geloven en voor hem te lijden, maar het geloven en het lijden doen we zelf.

+ Galaten 5:22,23

"Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw (geloof), zachtmoedigheid, zelfbeheersing."

Het woord dat in de NBG'51 met trouw is vertaald, is in de meeste andere vertalingen vertaald met trouw. Het Griekse woord *pistes* heeft beide betekenissen, geloof en trouw. Overall waar het Griekse woord gebruikt wordt, moet je uit de context opmaken welke betekenis het daar heeft. En als we dat doen, dan zien we dat *pistes* een onderdeel is van de vrucht van negenvoudige vrucht van de Geest. Het is één vrucht.

Als iemand tot geloof komt dan ontvangt hij de Heilige Geest. En vanaf dat moment gaat de Geest in hem aan het werk om deze vrucht in hem voort te brengen. Het "geloof" hier is onderdeel van de vrucht van de Geest, die alleen groeit in het hart van mensen die al tot geloof zijn gekomen. Dus, zelfs al zou je in de vers *pistes* met geloof vertalen, dan nog kan het hier niet gaan om het geloof dat redt.

1 Kor. 12:8,9 (:4-9)

"Er is verscheidenheid in genadegaven maar aan een ieder wordt de openbaring van de Geest gegeven tot welzijn van allen. Want aan de één wordt door de Geest gegeven met wijsheid te spreken, en aan de ander met kennis te spreken krachtens dezelfde Geest; aan de één geloof door dezelfde Geest en aan de ander gaven van genezingen door die ene Geest; aan de een werking van krachten, aan de ander profetie" (1 Kor 12:4-11)

Hier wordt geloof een gave van God genoemd: "*aan de een geloof door dezelfde Geest*". Maar Paulus heeft het hier niet over het geloof dat redt. Het gaat om een speciale gave van geloof die aan sommige gelovigen wordt gegeven. Geloof is hier één van de genadegaven (charismata) die aan mensen worden gegeven die al christen zijn. Deze geestesgave van geloof wordt niet aan alle christenen gegeven.

+ Romeinen 12:3

"naar de mate van het geloof, dat God elkeen heeft toebedeeld"

Dit wordt gezegd in een gedeelte dat gaat over geestesgaven (Romeinen 12:1-8). God kiest onze geestesgave voor ons uit, dat doen we niet zelf. Er is geloof nodig om geestesgaven uit te oefenen.

+ 1 Petrus 1:20,21

"Hij was van tevoren gekend, vóór de grondlegging der wereld, doch is bij het einde der tijden geopenbaard ter wille van u, die door Hem gelooft in God, die Hem opgewekt heeft uit de doden en Hem heerlijkheid gegeven heeft, zodat uw geloof tevens hoop is op God."

Hier staat dat we door Jezus in God geloven. Dat klopt. Jezus heeft ons geroepen, Hij heeft ons verlicht en getrokken. Als Hij dat niet had gedaan dan waren wij niet tot geloof gekomen. Het punt is dat Jezus dit met alle mensen doet, maar dat er toch velen zijn die hem afwijzen (Zie hoofdstuk 1 en 2). Het overtuigen en trekken is het werk van Christus, maar het geloven is een keuze van de mens zelf.

Dat we vrede met God hebben, komt doordat Jezus door zijn werk aan het kruis de weg tot verzoening met God heeft vrijgemaakt.

+ 2 Petrus 1:1,2

"Simeon Petrus, een dienstknecht en apostel van Jezus Christus, aan hen, die een even kostbaar geloof als wij hebben verkregen door de gerechtigheid van onze God en Heiland, Jezus Christus: genade en vrede worde u vermenigvuldigd door de kennis van God en van Jezus, onze Here."

Door de gerechtigheid van onze God hebben wij een even kostbaar geloof gekregen. Er staat niet door de wedergeboorte of door het werk van de Heilige Geest. Dat kostbare geloof hebben wij verkregen door de gerechtigheid van ... Jezus. Het is door het evangelie waarin de gerechtigheid Gods wordt verkondigd dat wij tot het geloof gekomen zijn.

Geloof slaat in dit vers op de inhoud van het geloof, het slaat op datgene wat we geloven. In Judas : 3 wordt ook zo over geloof gesproken. *"het geloof dat eenmaal aan de heiligen is overgeleverd"* (Judas :3). Het evangelie is de inhoud van het geloof. Het heilig evangelie is de ware schat der kerk (Luther). Het evangelie is kostbaar.

Maar zelfs als het niet over de inhoud van het geloof zou gaan, maar om het geloven zelf, dan nog wordt hier niet gezegd hoe we dat geloof verkregen hebben. Behalve dat het is door de boodschap van de rechtvaardiging door het geloof door het plaatsvervangend sterven van Jezus. Het zegt niet dat ze dit verkregen hebben buiten hun eigen wil om.

Naast deze teksten wijst het calvinisme op enkele teksten waarin men leest dat ook de bekering een gave van God is. Die zullen we ook bespreken.

10.3. Ook de bekering is geen gave van God

Bekeert een mens zich of moet hij bekeerd worden? Het calvinisme beweert dat, naast het geloof, ook de bekering een gave van God is. Het is niet iets wat jij doet, het is iets wat je overkomt, het is iets wat je ondergaat. Je kunt je, volgens het calvinisme, niet bekeren, tenzij God de bekering in je werkt door de onwederstandelijke roeping en de wedergeboorte. Maar dat is niet wat we in de Bijbel vinden. In de Bijbel vinden we de oproep en ook de opdracht gericht tot alle mensen om zich te bekeren.

Bekering is iets wat een mens zelf doet

Uit de taalkunde weten we dat een werkwoord in de lijdende vorm en of in de bedrijvende vorm kan staan. De bedrijvende vorm wil zeggen: jij doet het. Bijvoorbeeld: Ik eet, ik zit, ik wandel. De lijdende vorm willen zeggen dat je het dan niet zelf doet, dan gebeurt het met jou. Bijvoorbeeld Ik wordt gegeten, ik word gedragen. In de Bijbel wordt bekeren in de

bedrijvende vorm gebruikt en niet in lijdende vorm. Bekering wordt voorgesteld als iets dat je zelf doet. Er zijn drie uitzonderingen die hieronder worden besproken.

+ Handelingen 11:17,18

"Indien nu God hun op volkomen gelijke wijze als ons de gave heeft gegeven op het geloof in de Here Jezus Christus, hoe zou ik dan bij machte geweest zijn God tegen te houden? En toen zij dit gehoord hadden, kwamen zij tot rust en verheerlijkten God, zeggende: Zo heeft dan God ook de heidenen de bekering ten leven geschonken."

Dit zegt Petrus tegen de Joodse christenen in Jeruzalem die hem bekritiseerde omdat hij heidenen had gedoopt (Handelingen 11:1-4 en 10:44-48). Petrus vertelt hoe God hem daarin geleid had en hoe God de prediking van het evangelie bevestigd heeft door, toen deze mensen geloofden, Zijn Geest over hen uit te gieten (Handelingen 11:1-18). Zo nam Petrus de verontrusting bij de Joodse christenen weg en kwamen zij tot de conclusie dat God blijkbaar ook de heidenen de bekering ten leven had geschonken.

Let op dat er niet staat dat God de heidenen die in het huis van Cornelius naar Paulus hadden geluisterd, de bekering ten leven had geschonken. Er staat de heidenen, ze trekken het veel ruimer. Ze concluderen dat net als aan de Joden ook de heidenen het heil wordt geschonken en dat ook de heidenen gered kunnen worden door het geloof in Jezus. God heeft ook voor de heidenen (als groep, als categorie mensen) de deur van het heil geopend. Dat is de betekenis van de woorden *"Zo heeft dan God ook de heidenen de bekering ten leven geschonken"*. God heeft ook voor de heidenen de vergeving der zonden mogelijk gemaakt door het geloof in Jezus. Dat is ook wat er staat. God heeft hen de Geest gegeven *"op het geloof in de Here Jezus Christus"* (Handelingen 11:17).

+ Handelingen 5:31

"Hem heeft God door zijn rechterhand verhoogd, tot een Leidsman en Heiland om Israël bekering en vergeving van zonden te schenken"

Dit wordt door Petrus en de andere apostelen gezegd tegen de hogepriester en de Joodse raad. Zij hebben Jezus vernederd en aan een kruis gehangen. Maar God heeft Jezus verhoogd, door Hem op te wekken en Hem aan zijn rechterhand te zetten. God heeft Hem verhoogd tot Leidsman en Heiland. Waarom heeft God dat gedaan? *"Om Israël bekering en vergeving van zonden te schenken"*.

De juiste uitleg is dat door de vernedering en de verhoging van Jezus de weg voor Israël is geopend om door bekering de vergeving van zonden te ontvangen. Die weg was nog niet geopend, maar is dat nu wel. God heeft door het offer van Jezus een nieuw verbond met betere beloften ingesteld. Dat is het geschenk dat God Israël aanbied.

De hogepriester en de Joodse raad hoorden Petrus en de andere apostelen deze boodschap brengen. Zij vertegenwoordigden het Israël, waarvan de apostelen hier zeggen, dat Jezus was verhoogd om hen als Leidsman en Heiland bekering en vergeving van zonden te schenken. Maar dat betekent niet dat daardoor elke Israëliet automatisch door God wordt bekeerd en vergeving ontvangt. God schenkt het, maar de mensen moeten nog steeds dat geschenk wel zelf aannemen.

+ 2 Timotheus 2:23-26

"Maar wees afkerig van de dwaze en onverstandige strijdvragen; gij weet immers, dat zij twisten teweegbrengen; en een dienstknecht des Heren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te onderwijzen, geduldig, met zachtmoedigheid de dwarsdrijvers bestraffende. Het kon zijn, dat God hun gaf zich tot erkenenis der waarheid te keren en, ontnuchterd, zich te wenden tot de wil van Hem, (losgekomen) uit de strik des duivels, die hen gevangen hield."

Het gaat hier om mensen van binnen de gemeente. Mensen die door de doop en op belijdenis van hun geloof lid van de gemeente waren geworden. Sommigen zijn dwars, eigenwijs. Het zijn dwarsdrijvers. Maar wat erger is, ze zijn in de greep van valse leringen gekomen. Paulus legt Timotheüs uit hoe hij met deze mensen moet omgaan: geduldig zijn, vriendelijk zijn, hen onderwijzen uit de Schrift in de hoop dat ze los komen van hun dwalingen.

Het gaat hier waarschijnlijk over christenen die beïnvloed waren door de gnostiek. De gnostici gingen verkeerd met de Schrift om, ze zagen overal een symbolische en "diepere" kennis in (1 Timotheüs 1:1-7; 1:18-20; 4:1-5; 6:3-5; 6:20). Timotheüs moet een poging doen om hen nog te redden. Het kon zijn dat ze nog tot inkeer komen, dat ze tot erkenenis der waarheid komen. Dat God hen dat gaf. Of ze nog gered kunnen worden hangt ook van de toestand van het hart af. Voor iemand die misleid is, maar oprecht, is er hoop. Anders niet, als ze tegen beter weten in voor dwaling gekozen hebben, kan het zijn dat God hen verhard heeft (Zie hoofdstuk 4 over verharding). In dat geval is er geen hoop meer voor hen. Wij kunnen niet in hart kijken, Timotheüs kon dat ook niet. Hij kon daarom niet weten of er nog hoop voor de dwarsdrijvers waar hij mee te maken had, was. Daarom spoort Paulus hier Timotheus aan om ieder een kans geven want *"Het kon zijn, dat God hun gaf zich tot erkenenis der waarheid te keren"* (2 Timotheus 2:25) en los te komen uit de strik van de satan *"(losgekomen) uit de strik des duivels, die hen gevangen hield."* (2 Timotheus 2:26). Wie een dwaling aanneemt raakt daardoor in een strik van de boze. Het gaat hier niet om de bekering ten leven. Het gaat om het loskomen uit een valse leer. God geeft kansen aan de oprechten. Wat ze daarmee doen is hun eigen keuze.

Dan is er nog een enkele tekst uit het Oude Testament.

"Ik heb werkelijk Efraim horen klagen: Gij hebt mij getuchtigd, als een ongetemd kalf werd ik getuchtigd; bekeer mij, dan zal ik mij bekeren, want Gij, HERE, zijt mijn God. Want nadat ik tot inkeer ben gekomen, heb ik berouw gekregen; nadat ik tot inzicht gekomen ben, heb ik mij op de heup geslagen; ik ben beschaamd, ja, ook te schande geworden, want ik heb de smaad van mijn jeugd gedragen. Is Efraim Mij een lievelingszoon, een troetelkind, dat Ik, zo vaak als Ik van hem spreek, gedurig weder aan hem denken moet? Daarom is mijn binnenste over hem ontroerd, Ik zal Mij zeker over hem ontfermen, luidt het woord des HEREN."
(Jeremia 31:18-20)

Dit vers - en het gehele hoofdstuk - gaat over Israel in de eindtijd. Dit is wat de Israëlieten op dat moment zullen zeggen. Bekeer mij dan zal ik mij bekeren. Het spreekt van een worsteling om tot overgave te komen. Ze zijn al tot inkeer gekomen, ze hebben berouw gekregen.

"want nadat ik tot inkeer ben gekomen, heb ik berouw gekregen" (:19). De verandering is al op gang gekomen. Ze vragen God genade om hun voornemen om zich af te keren van hun boze wegen uit te kunnen voeren. En uiteraard verhoord God een dergelijk gebed. Want als wij tot God naderen zal God tot ons naderen (Jakobus 4:8). God is een tegemoetkomend God. Bekering is een daad van onze wil, ondersteund en aangemoedigd door Gods genade.

10.4. Als je zelf gelooft, dan zou dat geloof tot een verdienstelijk werk maken

Sommige calvinisten brengen nog een derde argument naar voren om te bewijzen dat geloof een gave van God moet zijn. Ze redeneren als volgt: Als het geloof geen gave is, maar iets wat een mens zelf doet, als we uit eigen vrije wil er voor zouden kiezen om in Jezus te geloven, dan zou dat onze eigen daad zijn. Dan zouden we iets bijdragen aan ons behoud. Dan is het behoud gedeeltelijk je eigen verdienste. En dat kan niet, want het behoud is alleen uit genade.

De fout die deze calvinisten maken in hun redenering is dat ze het aanpakken van een cadeau, gelijk stellen aan het verdienen van een cadeau. De Bijbel gebruikt zelf het beeld van een cadeau, een geschenk, een gift, een gave (Romeinen 6:23). Het geloof verdient niet het cadeau, het is niet meer dan de hand die het cadeau aanpakt. Het is wel een werk, het is iets wat je zelf doet, maar het is geen verdienstelijk werk. *"Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft."* (Johannes 6:29)

Geloof staat in de bijbel tegenover werken, maar dan gaat het over verdienstelijke werken, over werken die je doet met de bedoeling om daarmee de hemel te verdienen.

God verlicht elk mens, Hij trekt, Hij overtuigt en zo brengt Hij ieder mens op het punt dat ze voor of tegen Hem kunnen kiezen. Ieder mens beslist zelf of hij zich zal laten trekken, of hij zich zal laten behouden, of hij zich zal laten verzoenen. Hij behoudt niet zichzelf, hij laat het met zich doen. Hij geeft zich er aan over.

"Hij vermaande hen, zeggende: Laat u behouden uit dit verkeerde geslacht" (Hand. 2:40)

"In naam van Christus vragen wij u: laat u met God verzoenen." (2 Korinthe 5:20)

God geeft genade, maar je moet er wel gebruik van maken.

"Gij dan, mijn kind, wees krachtig in de genade van Christus Jezus," (2 Timotheus 2:1)

10.5. Conclusie

Het calvinisme heeft geen deugdelijk bijbels bewijs voor de stelling dat geloof een gave van God is. Het legt de sleuteltekst Efeze 2:8,9 verkeerd uit. En het leest ook meer in de andere teksten dan er staat.

Het is wel waar dat niemand tot geloof zou komen als God niet zou roepen. Want er is niemand die uit zichzelf God zoekt. Maar door Gods genade wordt bij ieder mens die onmacht doorbroken. Jezus verlicht ieder mens en hij trekt allen (Johannes 1:9 en 12:32) en Gods Geest overtuigt de wereld (Johannes 16:8). God roept ieder mens, God bepaald bij Hemzelf en de eeuwige dingen, Hij overtuigt, Hij trekt, Hij geeft licht, Hij klopt. Zo geeft Hij ieder mens de kans om vrij voor of tegen Hemzelf te kiezen. Zie hoofdstuk 1.

10.6. De schadelijke gevolgen van de leer dat geloof een gave van God is

+ Het veroorzaakt lijdzaamheid

Je kunt er niets aan doen, je kunt immers niet uit jezelf geloven. Het is wachten op God, het is hopen of God het behaagd om de wedergeboorte in je te bewerken om je daardoor het geloof te schenken. Het is wachten op de bijzondere roeping, maar Je weet niet zeker of die roeping zal komen, immers je bent uitverkoren of je bent niet uitverkoren, je lot ligt al vast. En wat je ook doet, dat kun je niet veranderen.

Je kan niet zomaar komen, dan misleid je, jezelf. Je kunt niet zomaar God op zijn woord nemen. Je kunt niet zomaar op grond van de algemene roeping tot God komen. Er moet eerst wat met je gebeuren. Als je toch komt zonder de calvinistische bekeringservaring te hebben ondergaan, dan is je geloof niet zaligmakend.

Deze gevaarlijke denkbeelden zijn het gevolg van de dwaling dat geloof een gave van God is.

+ Geloof wordt een ervaring

Geloof wordt een ervaring in plaats van simpelweg God op zijn woord nemen. Je weet dat je het ware zaligmakende geloof hebt ontvangen als je een aantal ervaringen hebt ondergaan. Te beginnen met een diepe overtuiging van zonden en daarna een soort verlichting of een persoonlijk woord van God waarbij God de schuld van je afneemt en je een innerlijke verzekering geeft dat je het ware geloof hebt ontvangen.

Dit doet denken aan de gnostiek. Je wordt niet behouden door in geloof te vertrouwen op het volbrachte werk van Christus en op zijn beloften. Nee, in plaats daarvan wordt je behouden door een aantal belevingen. Die ervaringen zijn reddend.

+ Ervaring eisen en prediken

Je kunt alleen behouden worden als God je het zaligmakende geloof schenkt. Het komt er op aan dat je het kunt herkennen wanneer het komt. En dat je kunt onderscheiden tussen historisch geloof, dat niet meer is dan iets voor waar houden en het ware zaligmakende geloof. Om daarin tegemoet te komen heeft men de ervaring van de wedergeboorte beschreven. Met een lijst van kentekenen van de wedergeboorte. Die lijst heeft een aantal Bijbelse aanknopingspunten, maar over het algemeen gaat men veel verder dan de Schrift. Ook leest men bepaalde ervaringen, die anderen hebben gehad, in, in de Schrift. Zie hoofdstuk 12, punt 12.2.2.

+ Afzetten tegen bewust Jezus aannemen

Omdat men van mening is dat het geloof een gave van God is en dat het reddend geloof bestaat uit een aantal ervaringen, is men fel tegen het bewust aannemen van Jezus. Alsof een verlangen om behouden te worden genoeg zou zijn om behouden te worden. Als je de voorgeschreven bekeringsweg niet ondergaat, dan houdt je jezelf voor de gek. God simpelweg op zijn woord nemen en doen wat er staat is zelfmisleiding. Lezen dat Jezus zegt "Komt tot Mij en neemt mijn juk op u" (Mattheus 11:28,29) en dan vervolgens tot Jezus bidden "Heer ik kom tot U, voortaan wil ik u dienen" kan niet. In geloof de deur van je hart voor Jezus open doen en Jezus uitnodigen om je leven binnen te komen als Redder en Heer, daarbij steunend op de belofte van Jezus dat Hij binnen zal komen als jij bidt, kan niet

(Openbaring 3:20). Calvinisten geloven niet dat Jezus deze belofte zal nakomen. Je kunt volgens hen alleen het koninkrijk binnen gaan via een proces van bekering en wedergeboorte. In de Engelstalige wereld spreken calvinisten met afkeuring over "easy believism". En over "decisionism" en "one prayerism". Alsof een enkel gebed tot Jezus niet genoeg zou zijn om behouden te worden. Dat deed de dief aan het kruis bijvoorbeeld toen hij Jezus vroeg "Gedenkt mijner als gij in uw koninkrijk komt". Voor een uitgebreide bespreking van de felle kritiek van de nieuwe calvinisten op het tot de Heer leiden van mensen, zie bijlage D.

Alleen dit al maakt het calvinisme tot een dodelijke vijand van de evangelische beweging.

Zie hoofdstuk 9 over geloof en bekering.

Zie ook hoofdstuk 12 over de zekerheid van het geloof, speciaal punt 12.2.